

JUST FOOD

Reilu, kestävä ja
ilmastoviisas
ruokajärjestelmä

Päivän ohjelma

10:00 Aloituspuheenvuorot

Miksi reilu ruokamurros?

Sebastian Hielm, MMM, VRN puheenjohtaja

Mitä JUST-FOOD tekee ja tutkii?

Minna Kaljonen, SYKE & Kaisa Karttunen e2 Tutkimus

Mitä tarkoittaa oikeudenmukainen ruokamurros?

Teea Kortetmäki, Jyväskylän yliopisto

11:15 Lounas

12:15 Työpajatyöskentely

Epä/oikeudenmukaisuuksien & tutkimustarpeiden tunnistaminen

14:00 Työpajojen purku

Yhteiskeskustelu tutkimustarpeista

14:30-15:00 Loppukahvit

[#reiluruokamurros](#)
[@justfood_stn](#)

Reilu, kestävä ja
ilmastoviisas
ruokajärjestelmä

JUST FOOD

Reilu ruokamurros

Eriarvoisuuksien tunnistaminen ja ratkaiseminen matkalla kestävään, terveelliseen ja ilmastoviisaaseen ruokajärjestelmään

Minna Kaljonen, Suomen ympäristökeskus (SYKE)
Kaisa Karttunen, e2 Tutkimus

Mitä reilu ruokamurros tarkoittaa sinulle?

Mene

www.menti.com

Syötä koodi

29697

Vastaa

1-3 asiaa lyhyesti, maks. 25 merkkiä

Käytä perusmuotoa!

*Reilu, kestävä ja
ilmasto-
viisas
ruokajärjestelmä*

Ruokajärjestelmä avain muutokseen

Kasvipainotteisemmat
ravitsemussuositusten mukaiset
ruokavalit (tarvitsee pienemmän
peltopinta-alan)

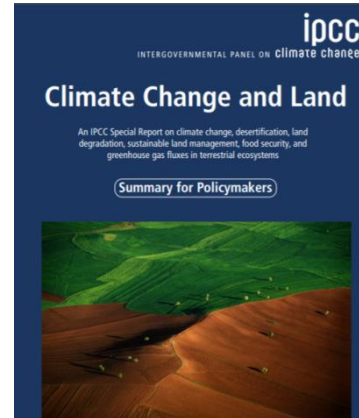
Ruokahävikin sekä korjuu- ja
varastointihävikin välttäminen (nyk.
30 % korjatusta sadosta hukataan)

Resurssitehokkaampi
alkutuotanto (pienempi peltopinta-ala
riittää kun maaperän kasvukunto ylläpidetään)

JUST
FOOD

Reilu, kestävä ja
ilmastoyhteinen
ruokajärjestelmä

© kuvat
YM, Luke

Miten huomioida oikeudenmukaisuus ruokamurroksessa?

Reilu, kestävä ja
ilmastoyhteinen
ruokajärjestelmä

JUST-FOODin tavoitteena on

- Luoda viitekehys ja kriteeristö, jonka avulla arvioida oikeudenmukaista siirtymää kohti kestävää ja ilmastoviisasta ruokajärjestelmää
- Tuottaa uutta empiiristä tietoa ruokamurroksen ekologisista, taloudellisista ja ravitsemuksellisista vaikutuksista eri tuotteiden, tuotantomuotojen ja sosio-ekonomisten ryhmien välillä
- Tuottaa ymmärrystä siitä miten erilaiset haavoittuvat ryhmät voidaan huomioida ruokamurroksessa
- Tunnistaa ja arvioida politiikkayhdistelmiä reilun ruokamurroksen tueksi

*Reilu, kestävä ja
ilmastoviisas
ruokajärjestelmä*

1. Viitekehyksen ja kriteeristön rakentaminen

- Tuotamme käsitteitä ruokamurroksen reiluiden keskustelun avuksi ja siihen liittyvien huolien selventämiseksi
- Kehitämme viitekehyksen reiluiden eri näkökulmien tunnistamiseksi ja empiirisen tiedon "kääntämiseen" oikeudenmukaisuuden kielelle
- Koostamme kriteerejä ja indikaattoreita murroksen ja sen reiluiden arviointiin

*Reilu, kestävä ja
ilmastoviisas
ruokajärjestelmä*

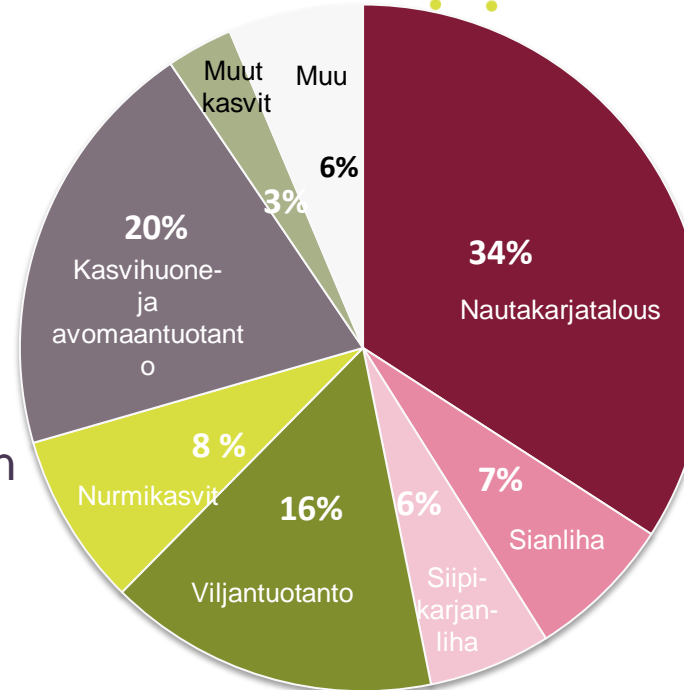
2. Arvioimme ekologisten vaikutusten jakautumista

- Tarkastelemme eri ympäristövaikutuksia (mm. kasvihuonekaasupäästöt, veden käyttö, vesistökuormitus, luonnon monimuotoisuus) samanaikaisesti, jotta voimme tunnistaa reilun ruokamurroksen ympäristöön liittyvät epä/oikeudenmukaisuudet.
- Tutkimuksemme kattaa tuontielintarvikkeiden ympäristövaikutukset ja reilun ruokamurroksen vaikutukset kansantalouteen (työllisyys, arvonnäisyys)
- Tutkimus sisältää sekä kokeellista työtä (luonnon monimuotoisuus) että mallintamista (elinkaariarviointi ja ympäristölaajennettu panos-tuotosmallinnus)

3. Arvioimme taloudellisten vaikutusten jakautumista

- Tuotamme arvion ruuan kulutuksen muutoksen vaikutuksista kotimaiseen tuotantoon, maankäyttöön, kotieläinten lukumääriin sekä maatalouden tulokehitykseen alueittain
- Tuotamme tietoa Suomen maatalouden mahdollisuuksista vastata ruokamurrokseen ja lisätä esim. kasvisperäistä ruokaproteiinin tuotantoa korvaamaan mahdollista kotieläintuotteiden vähenemistä ruokavaliossa

Maatalouden markkinatuoton jakautuminen vuonna 2017*

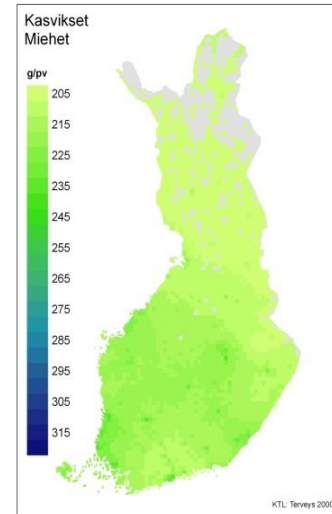
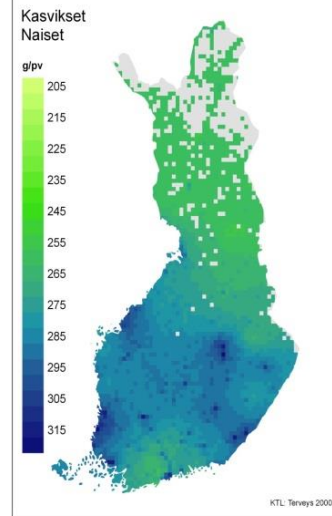
Luke, Taloustohtori, kannattavuuskirjanpitolukokset

JUST
FOOD

Reilu, kestävä ja
ilmastoviisas
ruokajärjestelmä

4. Arvioimme ravitsemuksellisten vaikutusten jakautumista sosio-ekonomisten ryhmien välillä

- tuotamme tietoa ruoankäytön ja ravintoaineiden saannin sosioekonomisista eroista suomalaisilla tällä hetkellä
- lisäämme ymmärrystä ekologisen ruokamurroksen vaikutuksista eri sosioekonomisten ryhmien ruokavalioon ja ravitsemukseen
- Arvioimme ekologisesti ”optimaalisten” ruokavalioiden terveys- ja tulonjakovaikutuksia

5. Teemme interventiota reilun ruokamurroksen edistämiseksi

- Osallistamme toimijat reilun ruokamurroksen toteutukseen ja arviointiin
- Tuotamme tietoa siitä miten haavoittuvat ryhmät kokevat ruokamurroksen ja miten he voivat osallistua vahvemmin heitä koskevaan päätöksentekoon
- Lisäämme tilanne- ja paikkasidonnaista ymmärrystä oikeudenmukaisen ruokamurroksen toteutuksesta

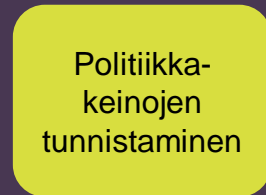
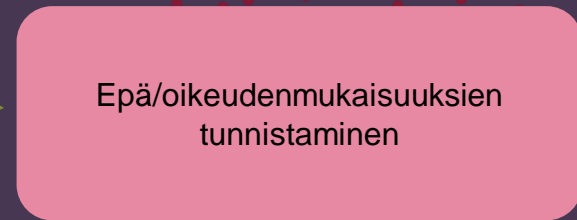
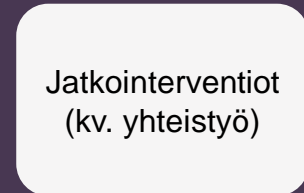
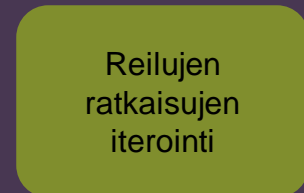
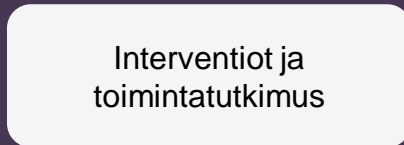
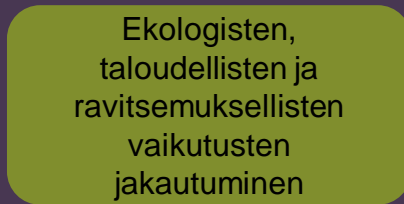

6. Käymme politiikkadialogia reilusta ruokamurroksesta

- Osallistamme ruokajärjestelmän toimijat politiikan oikeudenmukaisuuden kehittämiseen
- Tunnistamme politiikkaan kytkeytyviä epäoikeudenmukaisuuksia ja haavoittuvuuksia
- Arvioimme keinoja niiden lievittämiseen ja ruokamurroksen oikeudenmukaisuuden vahvistamiseen

*Reilu, kestävä ja
ilmasto-
viisas
ruokajärjestelmä*

Reilu, kestävä ja ilmastoviisas ruokajärjestelmä

Vuorovaikutus kaiken ytimessä

- Strateginen tutkimus
tutkittua tietoa yhteiskunnan tarpeisiin, tieteellisesti korkealaatuista, ratkaisukeskeistä, dialogia tiedon tarvitsijoiden ja tutkijoiden välillä
- Yhteys politiikkaprosesseihin
CAP uudistus, ravitsemussuositusten uudistus, hallitusohjelma

Tutkimuskumppanit

Neuvonantajaryhmä

Sidosryhmätapaamiset
2019, 2020, 2021

Reilu ruokamurros
tutkimusseminaarit

Reilu ruokamurros
yleisökeskustelut

Blogit, vieraskynät ym

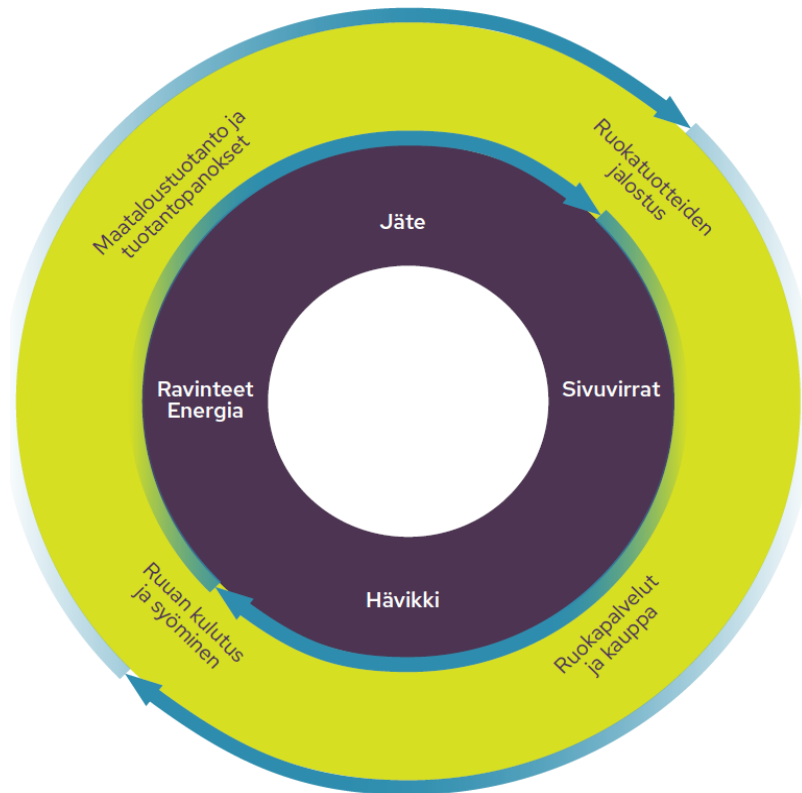
www.justfood.fi

@justfood_stn

Reilu, kestävä ja
ilmastoyhteinen
ruokajärjestelmä

Järjestelmämurros

**JUST
FOOD**

Reilu, kestävä ja
ilmastoviisas
ruokajärjestelmä

Tutkimustarpeet

Reilu, kestävä ja
ilmastoviisas
ruokajärjestelmä

Tutkimustarpeet

Luotettavat kriteerit ruoan ympäristöstävällisyydelle, myös kansainvälinen vertailu. Miten voidaan vähentää ympäristövaikutuksia ruokajärjestelmän eri osissa, myös hiilinielut? Miten vaikuttaa kulutukseen?

Mitä syödään eri ikä- ja väestöryhmissä ja mitkä ovat alueelliset erot? Miten tämä vaikuttaa koulu- ja joukkoruokailuun? Miten nyt nuorissa ikäluokissa näkyvä muutos näkyy tulevaisuudessa?

Tuotantotapojen vertailu kestävyysnäkökulmasta

kokonaiskestävyuden määrittely ja pullonkaulat

ravintoaineiden bioavailabilityihin ja keihin suomalaisen ruokamurros vaikuttaa globaalisti koko ketjussa, mukaan lukien tuotannon inputit/itä ruokamurros tarkoittaa kulttuurisesti (sis. kulutus ja tuotanto /perinteet)

Luotettavat ympäristökriteerit ruoalle, myös kansainvälinen vertailu. Miten vähentää ympäristövaikutuksia ruokajärjestelmän eri osissa, myös hiilinielut? Miten vaikuttaa kuluttamiseen?

Ohjaukeinojen toimivuus

mittarit muutoksen mittoamiseen

Mitkä ovat ruokajärjestelmän draiverit tuottavuuden ja resurssitehokkuuden lisäksi? Miten muodostetaan yhteinen tilannekuva (sis. oikeudenmukaisuus) ruokajärjestelmässä? Mitkä ovat ruokajärjestelmän keinot sopeutua ilm. muutokseen?

Kasvisruokareseptiikka & -osaaminen & sen oheen monipuolinen tieto eri ruokien eri ympäristövaikutuksista huomioiden kotimaisuus/ ulkomaisuus, jotta reseptiikan vaikutuksia ympäristöön voidaan arvioida luotettavasti, kun (julkisia) hankintoja tehdään

Miten rakentaa uusiin elintarvikkeisiin liittyvä ruokaketju, joka palvelisi isoja laitostiloimijoita? Miten markkinat uusiutuvat, miten rakennetaan uusi arvoketju?

Lasten ja nuorten ravitsemus, myös mitä haluavat tulevaisuudessa syödä

maatalousopetuksen selvittäminen (ympäristö, kansainvälisyys, innovaatiot jne.)

1) Kannattava kiertotalous, jossa energia ja ravinteet käytetään tehokkaasti 2) Arvonmuodatus ruokaketjuissa tällä hetkellä vs. muutoksen jälkeen + muutoksen haittojen oikeudenmukainen lieventäminen 3) Kuluttajan käyttäytymismuutos

Kiitos

www.justfood.fi
[@justfood_stn](https://twitter.com/justfood_stn)

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

SUOMEN AKATEMIA
FINLANDS AKADEMI
ACADEMY OF FINLAND

strateginen TUTKIMUS

8.10.2019

Strategisen tutkimuksen ohjelmien hankkeet saavat rahoitusta strategisen tutkimuksen neuvostolta (STN), joka toimii Suomen Akatemian yhteydessä.